

Rapport

Datum: 9 november 2005
Rapportnummer: 2005/334

Klacht

Verzoekers, een AOW-gerechtigde en zijn partner, klagen erover dat een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) van de Sociale verzekeringsbank Deventer, gedurende zijn opsporingsonderzoek:

1. verzoeker rechtstreeks heeft benaderd, terwijl bekend was dat hij een gemachtigde had;
2. een buurtonderzoek heeft gehouden en aan buurtbewoners heeft meegedeeld dat er een onderzoek tegen verzoekers liep;
3. telefonisch op intimiderende wijze aandrang op een verhoor van verzoekers;
4. niet mee wilde werken aan een verzoek om uitstel dan wel aanhouding van het verhoor;
5. daarnaar gevraagd niet heeft meegedeeld waarom verzoekster als verdachte werd aangemerkt;
6. geen antwoord wilde geven op de vraag naar de naam van de leidinggevende, in verband met het indienen van een klacht.

Beoordeling

I. Inleiding

De Sociale verzekeringsbank Deventer (SVB) voerde een opsporingsonderzoek uit naar verzoekers, een AOW-gerechtigde en zijn partner, over de datum vanaf wanneer verzoekers samenwonend waren. In dat kader bezochten twee buitengewoon opsporingsambtenaren, de heren X en Y, het huis van verzoekers, om hen uit te nodigen voor een verhoor. Vervolgens was er een aantal keren contact tussen de heer X en verzoekers dan wel hun gemachtigde over de datum, de plaats en de reden van dat verhoor. Uiteindelijk heeft er geen verhoor plaatsgevonden. Verzoekers klagen erover dat de heer X verzoeker rechtstreeks heeft benaderd, terwijl bekend was dat hij een gemachtigde had. Ook klagen zij over het door de boa's gehouden buurtonderzoek, het op intimiderende wijze aandringen op een verhoor van verzoekers door de heer X, het niet mee willen werken aan een verzoek om uitstel dan wel aanhouding van het verhoor door de heer X en het desgevraagd niet meedelen door de heer X waarom verzoekster als verdachte werd aangemerkt. Ten slotte klagen zij erover dat de heer X geen antwoord wilde geven op de vraag naar de naam van de leidinggevende, in verband met het indienen van een klacht.

II. Ten aanzien van de rechtstreekse benadering van verzoeker

1. Verzoekers klagen er in de eerste plaats over dat de heer X verzoeker rechtstreeks heeft benaderd in het kader van het opsporingsonderzoek, terwijl bekend was bij de SVB dat hij een gemachtigde had in het kader van een bestuursrechtelijke procedure.
2. In reactie op de klacht gaf de SVB aan dat het feit dat verzoeker in het kader van een bestuursrechtelijke procedure een gemachtigde had ingeschakeld, niet automatisch inhoudt dat verzoeker deze gemachtigde ook wilde inschakelen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek. De SVB acht daarom de klacht op dit punt niet gegrond.
3. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd.
4. De Nationale ombudsman kan zich vinden in het standpunt van de SVB. Dat verzoeker in een bestuursrechtelijke procedure bij de SVB een gemachtigde had ingeschakeld, houdt niet vanzelfsprekend in dat verzoeker ook bij een strafrechtelijk onderzoek bijstand van die gemachtigde wil. Alleen al bijvoorbeeld vanuit kostenoverwegingen zou verzoeker hiervan kunnen afzien. Nadat verzoeker door de heer X was benaderd, kon verzoeker zelf beslissen of hij bijstand wilde van zijn gemachtigde en zo ja, dan kon hij dit vervolgens doorgeven aan de SVB. Dat is in dit geval ook gebeurd. Door verzoeker in eerste instantie rechtstreeks te benaderen, heeft de SVB aldus niet in strijd gehandeld met hetgeen van haar mocht worden verwacht.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

III. Ten aanzien van het buurtonderzoek

1. Verzoekers klagen er in de tweede plaats over dat de heer X, tezamen met de heer Y, een onderzoek heeft gehouden bij de woning van verzoekers en aan een buurtbewoner heeft meegedeeld dat er een onderzoek van de SVB tegen verzoekers liep. Verzoekers gaven daarbij aan dat zij een dag nadat de heren X en Y op 6 april 2004 ontbiedingsbrieven voor een gesprek in het kader van een opsporingsonderzoek bij hen in de bus hadden gedaan, werden benaderd door burens met de vraag of er iets mis was, omdat ze hadden gehoord dat er een onderzoek van de SVB liep. Ook hadden de burens tegen verzoekers gezegd dat er in hun tuin was gespied. Verzoekers gaven aan dat één buurman had aangegeven dat hij contact had gehad met de heren X en Y. Zij waren niet bereid om de naam en het adres van die buurman door te geven, zodat hij niet kon worden gehoord door de Nationale ombudsman. Verzoekers achten de gang van zaken een inbreuk op hun privacy.
2. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman gaf de SVB aan dat er geen sprake is geweest van een buurtonderzoek op 6 april 2004. Een verslag van een buurtonderzoek bestond dan ook niet. De heren X en Y waren die dag naar de woning van verzoekers

gegaan om hen te ontbieden voor een verhoor. Omdat er niemand thuis was is navraag gedaan bij een buurman, om de verblijfplaats van betrokkenen te achterhalen. In zijn reactie aan de Nationale ombudsman gaf de heer X aan dat zij zich tegenover de buurman niet hadden gelegitimeerd en ook niet hadden verteld dat zij van de SVB waren. De heer Y verklaarde tegenover de Nationale ombudsman dat aan een buurman die toevallig buiten stond, was gevraagd of verzoekers misschien op vakantie waren, verder niets. Zij hadden zich niet gelegitimeerd en ook niet gezegd dat ze van de SVB waren. Ook hadden ze niet rondgelopen bij het huis van verzoekers.

In het kader van de bij de SVB ingediende klacht van verzoekers had de heer X verklaard dat op het vermoedelijke samenwoonadres niemand was aangetroffen en dat ook na een ingesteld onderzoek ter plaatse niet kon worden vastgesteld waar zij verbleven. In zijn reactie op de interne klacht vermeldde de SVB dat een buitengewoon opsporingsambtenaar in het kader van een controle- en opsporingsonderzoek handelingen mag verrichten die relevant zijn voor de voortgang van het onderzoek. In dat kader past een (beperkt) onderzoek in de woonomgeving van verdachten. De buitengewoon opsporingsambtenaren dienen zich daarbij tegenover personen te legitimeren en de reden van het onderzoek, zij het uiterst oppervlakkig, toe te lichten.

3. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

4. Ten aanzien van het onderzoek in de buurt van de woning van verzoekers, inhoudende het spieden in de tuin en het meedelen aan een buurman dat er een onderzoek van de SVB liep, overweegt de Nationale ombudsman het volgende. Volgens de SVB en de heren X en Y was er geen sprake van een buurtonderzoek, maar enkel van het informeren bij een buurman naar de verblijfplaats van verzoekers. De gemachtigde van verzoekers stelde dat een buurman had meegedeeld dat er ook in de tuin was rondgekeken. Volgens verzoekers heeft een buurman uit het optreden van de heren X en Y afgeleid dat er door de SVB een strafrechtelijk onderzoek jegens hen was ingesteld. De heren X en Y stellen dat zij niet hebben aangegeven dat zij van de SVB waren en ook niet hebben gemeld dat er een onderzoek liep. Ook stellen zij dat ze niet in de tuin hebben gespied. Dat er door de heer X bij de interne klachtafwikkeling is gesteld dat er een onderzoek heeft plaatsgevonden naar waar verzoekers verbleven, houdt niet in dat hij in de tuin heeft gespied en/of heeft meegedeeld dat er een onderzoek door de SVB liep.

De lezingen van verzoekers en de heren X en Y staan tegenover elkaar. De Nationale ombudsman ziet reden de lezing van de heren X en Y meer aannemelijk te achten, nu zowel de heer X als de heer Y uitdrukkelijk ontkennen dat het door verzoekers gestelde heeft plaatsgevonden, verzoekers hun stelling alleen van horen zeggen hebben en niet bereid waren de naam van de betrokken buurman te geven. Hier komt bij dat een verslag van een buurtonderzoek ontbreekt. Aangenomen wordt dan ook dat er geen buurtonderzoek heeft plaatsgevonden en dat niet aan een buurtbewoner is meegedeeld

dat er een onderzoek van de SVB tegen verzoekers liep.

De klacht mist in zoverre feitelijke grondslag.

IV. Ten aanzien van het aandringen op een verhoor

1. Verzoekers klagen er verder over dat de heer X op 9 april 2004 telefonisch op intimiderende wijze aandrang op een verhoor van verzoekers. Verzoeker kreeg als gevolg daarvan hartkloppingen, aldus verzoekers' gemachtigde.

2. In de reactie op de interne klacht gaf de SVB aan dat een ontbieding in het kader van een strafrechtelijk onderzoek een dringend karakter heeft en dat daarom door de heer X is aangedrongen op een verhoor. Kennelijk is dat door verzoeker als intimiderend ervaren.

3. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen.

4. De Nationale ombudsman stelt vast dat verzoekers de gestelde intimidatie niet nader hebben omschreven. Ze hebben alleen gesteld dat er een sterke aandrang werd uitgeoefend door de heer X om het verhoor toch plaats te laten vinden, ondanks de eerdere door de gemachtigde geuite bezwaren tegen het verhoor. Gelet op het belang van het verhoor, ook voor verzoekers zelf, was de aandrang om het verhoor te laten plaatsvinden, niet ongepast. Van onheus taalgebruik of iets dergelijks door de heer X is niet gebleken. Ook kan worden vastgesteld dat verzoekers zich kennelijk niet dusdanig geïntimideerd voelden door de wijze waarop de heer X aandrang op het verhoor, dat zij gehoor hebben gegeven aan de eerste oproep. Gelet op het bovenstaande is er onvoldoende aanleiding om te concluderen dat de heer X verzoekers niet correct heeft bejegend.

De onderzochte gedraging op dit punt is behoorlijk.

V. Ten aanzien van het niet meewerken aan een verzoek om uitstel dan wel aanhouding van het verhoor

1. Verzoekers klagen er verder over dat de heer X niet mee wilde werken aan een verzoek om uitstel (gelet op persoonlijke omstandigheden van verzoekers) of verdaging van het verhoor (tot na de afronding van de bestuursrechtelijke procedure).

2. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman gaf de SVB aan dat verzoekers zonder verder bericht niet waren verschenen op de eerste afspraak en dat de tweede afspraak drie dagen voor de desbetreffende datum was afgezegd wegens vakantie door hun gemachtigde, terwijl de uitnodiging al veertien dagen voor de verhoordatum was verstuurd. Ook had de gemachtigde aangegeven geen noodzaak voor het verhoor te zien. De SVB had uit deze gang van zaken geconcludeerd dat verzoekers weigerachtig waren

om te worden verhoord, en had daarom afgezien van verdere verhoorplanning. De SVB zag geen rechtsgrond voor verdaging van het verhoor, nu het om twee verschillende procedures gaat met andere rechtscriteria.

3. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten.

4. De Nationale ombudsman stelt vast dat verzoekers bij brief van 6 april 2004 waren ontboden voor een verhoor op 15 april 2004. Bij brief van 8 april 2004 aan de heer X gaf de gemachtigde van verzoekers aan dat verzoekers verhinderd waren op die datum. De gemachtigde gaf ook aan dat zij de noodzaak van het verhoor niet inzag en dat zij, als het verhoor toch zou moeten plaatsvinden, de voorkeur gaf aan verdaging van het verhoor in verband met de lopende bestuursrechtelijke procedure. Naar aanleiding daarvan nam de heer X op 9 april 2004 contact op met verzoekers, nadat hij eerst tevergeefs contact had gezocht met hun gemachtigde. Hierbij werd afgesproken dat verzoekers toch zouden verschijnen op het verhoor van 15 april 2004, zij het op verzoek van verzoekers op een andere locatie. Vervolgens heeft de gemachtigde van verzoekers op 13 april 2004 telefonisch nogmaals aan de heer X verzocht om uitstel, voornamelijk omdat verzoekster niet weg kon van haar werk. De heer X weigerde dit verzoek in te willigen. De gemachtigde bevestigde dit telefoongesprek in haar brief van 13 april 2004. Verzoekers verschenen niet op de hoorzitting van 15 april 2004. Vervolgens nodigde de heer X verzoekers bij brief van 15 april 2004, gericht aan de gemachtigde, opnieuw uit, ditmaal voor een verhoor op 29 april 2004. Bij brief van 26 april 2004 aan de heer X gaf de gemachtigde van verzoekers aan dat verzoekers niet aanwezig konden zijn bij het verhoor op 29 april 2004, omdat zij dan op vakantie waren. Zij deelde ook nog mee dat de oproep tot verhoor zonder overleg met haar tot stand was gekomen en dat zij nog steeds het verhoor wilde aanhouden.

Uit bovenstaande gang van zaken valt op te maken dat verzoekers' gemachtigde twijfelde aan de noodzaak van het verhoor (op dat moment) met name in verband met de lopende bestuursrechtelijke procedure. De SVB kan worden gevolgd in haar standpunt dat het verhoor door moest gaan, nu er sprake was van twee verschillende procedures. De heer X heeft geen gehoor gegeven aan het verzoek van de gemachtigde om het eerste verhoor uit te stellen. Hij nodigde verzoekers echter wel voor een tweede keer uit voor een verhoor. Nu de gemachtigde pas zeer kort voor de datum van dat verhoor afzegde en vóór die datum geen contact opnam om een nieuwe datum vast te stellen, en nog steeds haar voorkeur uitsprak voor verdaging van het verhoor, kan de heer X worden gevolgd in zijn standpunt om verzoekers niet opnieuw (voor een derde keer) op te roepen voor een verhoor. Hoewel het aan te bevelen was geweest indien de heer X ten aanzien van een nieuwe datum van het verhoor overleg zou hebben gevoerd met verzoekers' gemachtigde, kan niet worden gezegd dat de heer X verzoekers onvoldoende de mogelijkheid heeft gegeven om hun procedurele mogelijkheden te benutten. Hij had immers een nieuwe datum gepland, nadat verzoekers niet waren verschenen op de eerst geplande datum. Deze nieuwe afspraak werd vervolgens pas op het laatste moment namens verzoekers

afgezegd, waarbij nog steeds namens verzoekers werd aangegeven dat de noodzaak van een verhoor (op dat moment) niet werd ingezien.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

VI. Ten aanzien van de informatieverstrekking inzake het aanmerken van verzoekster als verdachte

1. Verzoekers klagen er ook over dat de heer X daarnaar gevraagd niet heeft meegedeeld waarom verzoekster als verdachte werd aangemerkt. Verzoekers' gemachtigde had hiernaar gevraagd in haar brief van 8 april 2004. Volgens de gemachtigde had de heer X in reactie daarop enkel telefonisch aangegeven dat het gebruikelijk is om de samenwonende ook te horen bij samenwoonsituaties.

2. In reactie op de klacht bij de Nationale ombudsman gaf de SVB aan dat de heer X aan de gemachtigde had meegedeeld dat ten aanzien van verzoekster onderzoek diende plaats te vinden naar genoten voordeel uit de regelovertreding van verzoeker. In de reactie op de klacht gaf de heer X aan dat hij de gemachtigde van verzoekers had meegedeeld dat verzoekster als huisgenote van verzoeker er van werd verdacht dat zij wist of het vermoeden had dat verzoeker geen recht op die uitkering had gezien hun leefsituatie. Dat hij dat antwoord heeft gegeven blijkt volgens de heer X ook uit het schrijven van verzoekers' gemachtigde van 9 november 2004, waarin zij rept over het aanmerken van verzoekster als verdachte, terwijl op voorhand vaststaat dat zij haar eigen geld verdient en überhaupt met de hele zaak niets van doen heeft.

3. De verklaring van de heer X en de verklaring van verzoekers over hetgeen de heer X al dan niet heeft meegedeeld over de reden waarom verzoekster zou worden gehoord, staan tegenover elkaar. Niet is gebleken van feiten of omstandigheden op grond waarvan aan de lezing van de een meer betekenis moet worden toegekend dan aan lezing van de ander.

Daarom kan op dit punt geen oordeel worden uitgesproken.

4. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman op dat sociaal rechercheurs op grond van artikel 5, tweede lid Europees verdrag voor de rechten van de mens en artikel 9, tweede lid Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten verplicht zijn om een ieder die wordt aangehouden onverwijld op de hoogte te brengen van de reden van de aanhouding. Bij een eventuele aanhouding van verzoekster had de heer X dan ook niet kunnen volstaan met de mededeling dat zij als huisgenote van verzoeker er van werd verdacht dat zij wist of het vermoeden had dat verzoeker geen recht op de uitkering had gezien hun leefsituatie, maar had hij haar duidelijk moeten zeggen van welk strafbaar feit hij haar verdacht.

VII. Ten aanzien van het geven van de naam van de leidinggevende voor het indienen van een klacht

1. Verzoekers klagen er ten slotte over dat de heer X op verzoek van hun gemachtigde niet de naam wilde geven van de leidinggevende bij wie zij een klacht tegen hem konden indienen.

2. In reactie op de klacht gaf de heer X aan dat hij zich niet kon herinneren of hij de naam van de leidinggevende heeft genoemd. De SVB gaf verder nog aan dat de heer X voor de volledigheid de naam van het hoofd afdeling opsporing had kunnen noemen, maar dat verzoekers in de klachtafwikkeling niet zijn geschaad door het niet noemen van die naam.

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

4. Of de heer X inderdaad heeft geweigerd om de naam van het hoofd afdeling opsporing te geven, valt niet met zekerheid vast te stellen, nu de gemachtigde van verzoekers dit stelt, maar de heer X zich dat niet kan herinneren. Wat hier ook van zij, nu het wel voldoende duidelijk was naar welke functionaris en naar welk adres de klacht moest worden gestuurd, kan niet worden gezegd dat de heer X op dit punt onvoldoende informatie heeft verstrekt.

De onderzochte gedraging is daarom op dit punt behoorlijk.

Onderzoek

Op 10 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. en mevrouw R. te Almere, ingediend door mevrouw mr. Y.E.J. Geradts, advocaat te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van een buitengewoon opsporingsambtenaar van de Sociale verzekeringsbank Deventer.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Sociale verzekeringsbank te Amstelveen, werd, nadat de gemachtigde van verzoekers nadere informatie had verstrekt, een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Sociale verzekeringsbank verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de Sociale verzekeringsbank een aantal specifieke vragen gesteld.

Daarnaast werd de buitengewoon opsporingsambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

Vervolgens werd de gemachtigde van verzoekers in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De desbetreffende buitengewoon opsporingsambtenaar deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De Sociale verzekeringsbank berichtte dat het verslag haar geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoekers gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van een buitengewoon opsporingsambtenaar van de Sociale verzekeringsbank Deventer, is niet gegrond:

ten aanzien van de rechtstreekse benadering van verzoeker;

ten aanzien van het buurtonderzoek;

ten aanzien van het aandringen op een verhoor;

ten aanzien van het niet meewerken aan een verzoek om uitstel dan wel aanhouding van het verhoor;

ten aanzien van het niet geven van de naam van de leidinggevende voor het indienen van een klacht.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de informatieverstrekking inzake het aanmerken van verzoekster als verdachte.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Op 6 april 2004 lieten een buitengewoon opsporingsambtenaar van de Sociale verzekeringsbank Deventer (SVB) de heer X, en zijn collega, de heer Y, een zogenaamde ontbiedingsbrief, ondertekend door de heer Y, achter in de brievenbus van verzoekers. In deze ontbiedingsbrief werd aan verzoeker en verzoekster verzocht om op 15 april 2004 te verschijnen in het stadhuis van de gemeente Almere om te worden gehoord als verdachte inzake een onderzoek op grond van de bepalingen van de Algemene ouderdomswet. Het onderzoek richtte zich met name op de vraag of verzoeker correct en tijdig had gemeld aan

de Sociale verzekeringsbank dat hij was gaan samenwonen en op de datum vanaf wanneer verzoekers samenwonend waren.

2. Bij brief van 8 april 2004 richtte de gemachtigde van verzoekers zich tot de heer X. In deze brief gaf zij aan dat het tijdstip van verhoor verzoeker en verzoekster niet schikte. Verder zette zij vraagtekens bij de noodzaak van een verhoor, gelet op de bestuursrechtelijke procedure die al liep en omdat het standpunt van verzoeker al duidelijk was. Als het verhoor toch zou moeten plaatsvinden, gaf zij de voorkeur aan verdaging van het verhoor in verband met de lopende bestuursrechtelijke procedure. Zij vroeg daarom aan de heer X of het verhoor van verzoeker echt doorgang moest hebben en waarom. Ook vroeg zij waarom verzoekster als verdachte werd aangemerkt en waarom het verhoor van haar doorgang zou moeten hebben. Ten slotte verzocht zij de heer X om, indien hij vond dat de verhoren door moesten gaan, met haar te overleggen over het tijdstip en de plek van het verhoor.

3. Op 9 april 2004 heeft de heer X geprobeerd de gemachtigde van verzoekers telefonisch te bereiken. De gemachtigde was die dag niet aanwezig, waarop de heer X aan haar telefoonservice doorgaf dat hij het verhoor van verzoekers niet ging uitstellen en dat hij dit zelf zou medelen aan verzoekers. Vervolgens nam de heer X op die dag telefonisch contact op met verzoekers en sprak met hen af dat zij toch zouden komen op het verhoor van 15 april 2004, zij het, op verzoek van verzoekers, op een andere locatie.

4. Bij brief van 13 april 2004, op die datum zowel per post als per fax verzonden, diende de gemachtigde van verzoekers een klacht in bij de SVB over de heer X. Zij uitte daarbij onder meer het volgende:

“...Desgevraagd wilde de heer X mij niet mededelen wie het relevante chef/hoofd was. Derhalve ben ik genoodzaakt de interne klacht op deze manier in te dienen.

(...)

De interne klachten van cliënten behelzen - zonder uitputtend te wezen - de volgende onderwerpen:

1. het rechtstreeks adiëren van (verzoeker; N.o.), terwijl uit het dossier van de SVB blijkt dat ik in beeld was. Verwezen zij naar mijn vragenbrief aan de SVB d.d. 19 maart 2004;
2. het ‘in de tuin spieden’ en bij de burens van (verzoeker; N.o.) kenbaar als sociaal rechercheur informeren waar (verzoeker; N.o.) uithangt;
3. het wetende dat (verzoeker; N.o.) 73 jaar oud is en invalide en hartkloppingen krijgt - nadat ik mij uitdrukkelijk gesteld had - wederom telefonisch contact opnemen met (verzoeker; N.o.) en zich daarbij intimiderend opstellen;

4. het niet willen meewerken aan een normaal verzoek tot uitstel van het verhoor;
5. het niet duidelijk willen aangeven waarom (verzoekster; N.o.) als verdachte moet worden aangemerkt - anders dan dat het 'gebruikelijk is bij samenleefsituaties';
6. het niet willen rekening houden met het feit dat (verzoekster; N.o.) werkt op donderdag 15 april 2004 en bij haar werkgever vrij moet nemen en dat op zo korte termijn niet kan (zij is (assistent)lerares op de basisschool);
7. het niet willen wachten op de motivering van het beroepschrift bij de rechtbank die ook voor het strafrechtelijk onderzoek relevant is;
8. zich telefonisch intimiderend opstellen ten opzichte van (verzoekers; N.o.). (Verzoeker; N.o.) krijgt hartkloppingen daarvan. Een en ander heeft ook te maken met zijn verleden.
9. het niet willen noemen van de naam van de eigen chef om daarmee de indiening van een interne klacht te frustreren;
10. het überhaupt als verdachte aanmerken van (verzoekster; N.o.) terwijl op voorhand vaststaat dat zij haar eigen geld verdient en überhaupt met de hele zaak niets van doen heeft.
11. het schrijven van door cliënten als intimiderend ervaren brieven.

Ter toelichting het volgende.

(Verzoeker; N.o.) is 73 jaar en invalide. Hij heeft recht op ouderdomspensioen in de zin van de AOW. Hij heeft een geschil met de Sociale Verzekeringsbank (hierna ook: 'SVB') over de vraag of hij in de periode september 2000 - oktober 2003 te veel ouderdomspensioen (AOW) heeft genoten. Volgens (verzoeker; N.o.) is dit gelet op art. 17 AOW vermoedelijk niet het geval geweest. De SVB is het op dit punt niet met hem eens.

(...)

Waar de vraag of er sprake is van terug te betalen AOW nog volledig open ligt en onderwerp is van geschil bij de rechtbank Zwolle, is het een beetje vreemd om (verzoeker;

N.o.) dan maar plotseling aan te merken als 'AOW-fraudeur'. Nog vreemder wordt het als dan ook nog eens (verzoekster; N.o.) (die haar eigen inkomen verdient en zich überhaupt niet heeft verdiept in de AOW- positie van (verzoeker; N.o.) ook nog eens wordt gezien als tweede verdachte. Nog vreemder wordt het als zij vervolgens niet de gelegenheid krijgen om op een normale rustige manier hun verhaal te vertellen en daarbij herhaaldelijk gehinderd worden door intimiderend optreden van de heer X.

In het kader van het AOW-geschil is onlangs op 5 april 2004 een beroepschrift ingediend bij de rechtbank Zwolle naar aanleiding van de uitspraak op bezwaar van 25 februari 2004 van SVB. De motivering van het beroepschrift hoop ik - zoals aan de heer X bericht - deze week af te ronden. Op 6 april 2004 ontvingen (verzoekers; N.o.) bijgaande brieven van de heer X (...) met een oproep voor verhoor. Aangezien het tijdstip de heer X niet schikte, hij slecht ter been is (hij kan slechts 50 meter lopen) en (verzoekster; N.o.) op die dag werkt heb ik namens (verzoekers; N.o.) verzocht het verhoor, indien dat nog door moet gaan, op een andere dag te plannen een en ander in onderling overleg met mij. Op 9 april 2004 toen ik afwezig was (Goede Vrijdag) heeft de heer X het nodig gevonden (verzoeker; N.o.) thuis op te bellen en hem intimiderend toe te spreken en hem mede te delen dat hij (verzoekers; N.o.) op donderdag 15 april 2004 verwacht. Wel was hij bereid het gesprek niet op het stadhuis van de Gemeente Almere te laten plaatsvinden, doch in Deventer. (Verzoeker; N.o.) wilde liever niet dat het op het stadhuis van de Gemeente Almere plaatsvond, omdat iedereen hem daar kent en men meteen gaat 'roddelen'. Vervolgens is (verzoeker; N.o.) er achter gekomen dat, toen de heer X de brief van 6 april 2004 in zijn brievenbus heeft geduwd, de heer X ook als sociaal rechercheur nog bij burens navraag is gaan doen waar (verzoeker; N.o.) was. Daarmee is zijn privacy en de geheimhoudingsplicht van de heer X geschonden. Voor de goede orde: het betreft hier een ouderdomspensioenzaak.

Vandaag sprak ik nogmaals telefonisch met de heer X met het verzoek het verhoor uit te stellen in verband met het tijdstip waarop dit verhoor zou moeten plaatsvinden. (Verzoekster; N.o.) werkt en moet vrij vragen; dat kan niet en zeker niet op korte termijn en (verzoeker; N.o.) schikt het vroege tijdstip niet. Voorts heb ik hem in overweging gegeven eerst mijn beroepschrift af te wachten - dat deze week gereed zal zijn - zodat hij mede op grond van die motivering, indien er nog vragen zijn, het verhoor kan plaatsvinden. Daarop heeft de heer X mij het volgende medegedeeld. Het verhoor dient volgens de heer X perse op donderdag 15 april a.s. door te gaan. Hij verwacht zowel de 73-jarige, slecht lopende, (verzoeker; N.o.) als (verzoekster; N.o.) om 10.00 uur te Deventer.

Mijn verzoek om het verhoor even uit te stellen en te wachten tot ook mijn motivering voor het beroepschrift van de rechtbank Zwolle zou hebben ontvangen - dit omdat de relevante issues die in het strafrechtelijk onderzoek spelen ook in het beroepschrift aan de orde zullen komen - werd afgewezen. Dit verzoek heb ik ook gedaan omdat, zodra de heer X van de desbetreffende motivering zou hebben kennisgenomen, hij uitgaande van een eerlijke en objectieve beoordeling - vermoedelijk tot de conclusie zou zijn gekomen dat een verder onderzoek, althans in strafrechtelijk verband, niet echt zinvol is. Voorts heb ik erop gewezen dat (verzoekster; N.o.) a.s. donderdag niet kan omdat zij moet werken als (assistent)lerares op de basisschool. Zij kan niet zomaar even vrij nemen op zo'n korte termijn. In dat kader heb ik ook gevraagd wie de schade vergoedt voor het vrij moeten nemen. Hij heeft mij medegedeeld dat ik *"als cliënten het er niet mee eens waren maar een klacht moeten indienen"*. Bij deze doe ik dat dan ook.

De heer X was echter voor geen rede vatbaar en wilde perse het 'onderzoek' afronden. "Hij had zijn planning" en aan de beginselen van behoorlijk bestuur hoefde hij zich niet te houden, het betrof immers een strafrechtelijk opsporingsonderzoek. Voorts bleek hij in het geheel niet geïnteresseerd te zijn in de vraag waar de onderliggende AOW-problematiek nu eigenlijk over ging. Ook bleek hij in het geheel niet geïnteresseerd te zijn in de onderliggende feiten en omstandigheden. Op een verzoek tot overleg voor een datum waarop zowel (verzoeker; N.o.) en (verzoekster; N.o.) zouden kunnen wilde hij niet ingaan. Het was een strafrechtelijk onderzoek. Ook ten opzichte van mij uitte hij zich daarbij intimiderend.

Gelet op de bovenstaande manier van optreden - en op zijn eigen aanraden - dien ik een interne klacht in tegen de heer X. De heer X gaf namelijk aan dat hij niet van plan was zich te houden aan welke regels dan ook; volgens hem waren op zijn handelingen geen regels van toepassing. Hij gaf voorts aan dat als cliënten het niet met de gang van zaken eens waren, zij maar een interne klacht moeten indienen. Dat doe ik door middel van deze brief dan ook.

Ten einde de desbetreffende interne klacht in te kunnen dienen, heb ik gevraagd naar de naam van het hoofd van de organisatie waar de heer X onder viel. Echter de heer X was niet bereid om de naam te noemen. Ook daarover wordt dan ook geklaagd.

Cliënten hebben inmiddels ieder vertrouwen in het handelen van de heer X opgezegd. Zij willen hem niet meer op het dossier hebben zitten.

(Verzoeker; N.o.) krijgt alleen bij zijn naam op dit moment al hartkloppingen. Daarbij speelt ook nog een rol dat hij in de oorlog enkele weken vast heeft gezeten bij de Duitse SD.

(Verzoekster; N.o.) is op dit moment druk aan het werk, ziet een examenperiode aankomen waarin zij hoopt haar Nederlandse examens te halen, zodat zij niet meer als assistentlerares aan de slag kan, doch als gediplomeerd lerares in Nederland, en wil eerst alles op alles zetten om die examens te halen. Een intimiderend optreden van een sociaal rechercheur zou die voorbereiding in gevaar kunnen brengen. Dat wil zij uiteraard niet.

Ik verzoek de chef/hoofd dan ook hem van het dossier te halen aangezien ik totaal geen vertrouwen in een objectieve en eerlijke vastlegging van feiten. Totdat de interne klachtbehandelaar een uitspraak heeft gedaan verzoek ik u alle activiteiten in het kader van het opsporingsonderzoek op te schorten..."

5. Verzoekers verschenen niet op de plek waar het verhoor op 15 april 2004 zou worden gehouden. Op diezelfde datum riep de heer X verzoekers opnieuw schriftelijk op voor een verhoor, en wel op 29 april 2004.

6. In reactie op de klacht van 13 april 2004 berichtte de SVB de gemachtigde van verzoekers bij brief van 19 april 2004 onder andere voornemens te zijn het onderzoek naar

haar klachten op te schorten tot het moment van afronding van het strafrechtelijk onderzoek, ter voorkoming van verstrengeling van belangen en beïnvloeding van het onderzoek. Verder zag de SVB in de klacht geen aanleiding het strafrechtelijk onderzoek op een andere wijze in te richten.

7. Naar aanleiding van de brief van de SVB van 19 april 2004 liet verzoekers' gemachtigde op 22 april 2004 onder meer weten dat zij de SVB gehouden achtte aan de termijn van klachtafwikkeling zoals genoemd in de Algemene wet bestuursrecht, zijnde binnen zes weken. Ook gaf zij aan dat verzoeker inmiddels kalmerende middelen gebruikte naar aanleiding van het intimiderende gedrag van de heer X.

8. Bij brief van 26 april 2004 aan de heer X gaf de gemachtigde van verzoekers onder meer aan dat verzoekers niet aanwezig konden zijn bij het verhoor op 29 april 2004, omdat zij dan op vakantie waren. Zij deelde ook nog mee dat de oproep tot verhoor zonder overleg met haar tot stand was gekomen.

9. De gemachtigde van verzoekers bevestigde bij brief van 3 mei 2004 het telefoongesprek dat zij met de klachtbehandelaar van de SVB had gehad, waarin hij bleef bij zijn standpunt dat de klacht eerst zou worden opgepakt na afronding van het strafrechtelijk onderzoek. Voorts had de klachtbehandelaar meegedeeld dat hij de correspondentie over de klacht niet meer wilde voortzetten.

10. Op 15 juli 2004 deelde de SVB aan de gemachtigde van verzoekers mee dat het opsporingsonderzoek was beëindigd. De SVB vroeg of verzoekers de klacht wilden voortzetten. In reactie daarop deelde de gemachtigde van verzoekers op 16 juli 2004 aan de SVB mee dat verzoekers voortzetting van de interne klachtbehandeling wensten.

11. Op 12 augustus 2004 zond de SVB de gemachtigde van verzoekers een rapportage van de heer X, gedateerd op 9 augustus 2004, waarop de gemachtigde zo nodig kon reageren. In vervolg daarop zou zij in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord, tenzij zij zou aangeven daar geen prijs meer op te stellen.

12. Bij brief van 17 augustus 2004 aan de SVB ging de gemachtigde van verzoekers in op het rapport van de heer X van 9 augustus 2004 en herhaalde daarbij een aantal van verzoekers' klachten. Op 17 september 2004 bevestigde de gemachtigde van verzoekers vervolgens haar de dag daarvoor gedane telefonische mededeling aan een medewerker van de SVB dat zij een hoorgesprek in het kader van de klacht niet nodig achtte.

13. Bij brief van 21 september 2004 deed de SVB de klachten van de gemachtigde van verzoekers af. In deze brief vermeldde de SVB het volgende:

“...**Algemeen**

De afdeling opsporing binnen de SVB is centraal georganiseerd als afdeling van het hoofdkantoor te Amstelveen. De uitvoering van de opsporing vindt plaats binnen de 9 vestigingskantoren, die daartoe ondergebracht zijn in drie regio's. Een regio wordt aangestuurd door een regiomanager. Naast het afdelingshoofd is een staffunctionaris aangesteld, die onder meer belast is met alle onderzoeken inzake klachten over de rechercheurs. Deze staffunctionaris heeft geen direct leidinggevende functie ten opzichte van de rechercheurs en kan daardoor op enige afstand een aanvaardbare positie innemen.

De sociaal rechercheurs van de SVB zijn gehouden in de uitvoering van de opsporing enerzijds het SVB beleid te volgen en anderzijds onder leiding van de Officier van Justitie de geldende wettelijke regelgeving en de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude van de Procureurs-generaal toe te passen.

De gang van zaken bij een in te stellen onderzoek is in het kort als volgt.

Op basis van een binnengekomen fraudesignaal start de rechercheur een controle-onderzoek, waartoe hij op grond van wetgeving bevoegd is. Hierin stelt hij de rechtmatigheid vast van het toegekende of toe te kennen recht en de hoogte van de uitkering. Wordt een nadeelsituatie voor de SVB vermoed van € 6.000,= of hoger, dient op basis van de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude een opsporingsonderzoek te worden ingesteld en zonodig aangifte te worden gedaan. De SVB beperkt zich hierbij tot de gevallen van opzettelijk handelen, derhalve de misdrijfsfeer. De overige verzuimen worden bestuurlijk afgedaan.

Binnen het controle-onderzoek en aansluitend het opsporingsonderzoek kan de rechercheur op grond van hem toegekende bevoegdheden informatie verzamelen, waarvan hij meent dat deze relevant voor het onderzoek kan zijn. Daarbij kan hij waarnemingen en observaties doen. Uiteindelijk dient de rechercheur de betrokkenen in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de verdenking en de onderzoeksresultaten en dient hij hen te bevragen over de feitelijke onrechtmatigheid. De SVB voert als beleid de betrokkenen zo veel mogelijk in persoon te ontbieden en bij weigering dit zonodig eenmaal te herhalen. Bij een 2e weigering wordt de Officier van Justitie hierover geïnformeerd, die vervolgens kan besluiten tot toepassing van verdergaande dwangmiddelen.

De rechercheur is vervolgens bevoegd zijn bevindingen ten behoeve van de Officier van Justitie vast te leggen door de opmaak van een proces-verbaal.

Klachtbrieven

De SVB heeft van uw hand opeenvolgend (klacht)brieven ontvangen. Ik benoem deze brieven en geef kort de inhoud daarvan weer.

1. Uw schrijven van 8 april 2004 naar aanleiding van de 1e ontbieding:

- A. (Verzoeker; N.o.) is psychisch en fysiek niet in staat een verhoor van vele uren te ondergaan en hij kan sowieso nooit om 09.30 uur.
- B. (Verzoeker; N.o.) begrijpt de sommatie tot verhoor niet en is het niet eens met de hem opgelegde AOW-terugvordering. Hij procedeert daarover.
- C. U geeft aan dat het handiger zou zijn de motivatie voor het verweer af te wachten, want dan kan de strafzaak meteen gesloten worden.
- D. (Verzoekster; N.o.) begrijpt niet dat zij als verdachte wordt aangemerkt. Zij is druk met werken en studie en heeft geen tijd voor een vele uren durend verhoor.
- E. Een verhoor van (verzoeker; N.o.) is weinig zinvol omdat hij de SVB al uiteengezet heeft hoe een en ander zit.
- F. U vraagt waarom het verhoor van (verzoeker; N.o.) door moet gaan.
- G. U vraagt waarom (verzoekster; N.o.) verdachte is en waarom haar verhoor door moet gaan.
- H. U stelt dat er tevoren met u overlegd moet worden waar en wanneer een verhoor plaatsheeft.
- I. U stelt de vraag wie uw kosten moet vergoeden.
- J. Betrokkenen hebben moeite met de toon van de ontbiedingen.
2. Uw schrijven van 13 april 2004 naar aanleiding van de 2e ontbieding:
- A. U dient formeel een klachtschrift in.
- B. U klaagt over de rechtstreekse benadering van de rechercheur naar (verzoeker; N.o.) terwijl uit het SVB-dossier blijkt dat u "in beeld" bent.
- C. U klaagt over het buurtonderzoek door de rechercheur.
- D. U klaagt dat de rechercheur niet meewerkt aan uitstel van het verhoor.
- E. U klaagt dat niet aangegeven wordt waarom (verzoekster; N.o.) verdachte is.
- F. U klaagt dat de rechercheur niet wil wachten op de behandeling van uw verweerschrift bij de rechtbank.
- G. U klaagt dat de rechercheur zich intimiderend opstelt ten opzichte van (verzoekers; N.o.)

H. U klaagt dat de rechercheur aan u geen naam geeft van zijn chef.

I. Uw cliënten ervaren de SVB-brieven als intimiderend.

J. U verzoekt de heer X van de zaak te halen.

K. U verzoekt alle opsporingsactiviteiten op te schorten totdat de klacht behandeld is.

L. U wijst op de 6-weken klachttermijn en op de hoorverplichting.

3. Uw schrijven van 22 april 2004 naar aanleiding van het schrijven van de klachtbehandelaar, (...)

A. U wijst op de klachttermijn van 6 weken en de afdoening van de klacht daarbinnen.

B. U vraagt naar de functie en onafhankelijkheid van de klachtbehandelaar.

C. U geeft aan dat (verzoeker; N.o.) door intimidatie aan medicijngebruik is geraakt.

D. U geeft aan dat (verzoeker; N.o.) door burens benaderd wordt over het onderzoek.

E. U geeft aan dat het raadzaam is te wachten met het strafrechtelijk onderzoek omdat de SVB ongelijk heeft met de terugvordering.

F. U spreekt over nalatigheid van de gemeente Almere of het in gebreke blijven van de SVB in de verwerking van het gegeven van de gewijzigde woonomstandigheid. U haalt hierbij het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998 aan.

4. Uw schrijven van 3 mei 2004 n.a.v. het telefoongesprek met (de klachtbehandelaar;

N.o.)

A. U bevestigt hetgeen door (de klachtbehandelaar; N.o.) aan u telefonisch is meegedeeld.

5. Uw schrijven 16 juli 2004 naar aanleiding van het schrijven van (de klachtbehandelaar; N.o.)

A. U geeft aan dat cliënten de voortzetting van de klachtbehandeling wensen.

B. U geeft aan dat cliënten zich bij de Officier van Justitie hebben beklagd over het waarheidsgehalte van het opgemaakte proces-verbaal.

C. U klaagt dat ontlastende feiten en ook stukken bewust buiten het proces-verbaal zijn gelaten en u spreekt over manipulatie.

6. Uw schrijven van 17 augustus 2004 n.a.v. het schrijven van (de klachtbehandelaar;

N.o.)

A. U reageert op de rapportage van de rechercheur X.

B. U geeft aan dat de rapportage op diverse punten onvolledig is.

C. U herhaalt uw eerdere klachtelelementen.

7. Uw schrijven van 17 september 2004 n.a.v. het telefoongesprek met (de klachtbehandelaar; N.o.):

A. U bevestigt de inhoud van het telefoongesprek.

B. U geeft aan dat de klachten voldoende duidelijk uiteen zijn gezet en een hoorgesprek niet zinvol meer is.

Tot zover de opsomming van uw brieven en de korte inhoud daarvan.

Vervolgens heb ik kennis genomen van de rapportage van de rechercheur X en de berichten van de beide toezichthouders op de buitengewoon opsporingsambtenaren SVB, respectievelijk de Hoofdofficier van Justitie van het OM-parket Amsterdam en de Korpschef van de regiopolitie Amsterdam-Amstelland. Zij beiden gingen akkoord met de klachtbehandeling door de SVB.

Tenslotte heb ik kennis genomen van het proces-verbaal van aangifte, dat onder nummer 5736 op 17 mei 2004 is ingezonden aan het OM-parket Zwolle.

Beoordeling

Dan ga ik nu over tot de behandeling en beoordeling van uw klachten. Gezien het feit dat er in de diverse klachtschriften van uw kant herhaling van vraagstelling voorkomt, zal ik hierin niet steeds weer in de beoordeling van die elementen treden.

Verder beperk ik mij tot de daadwerkelijk beoordeling van uw klachten in relatie tot de uitvoering van de opsporing en geef ik geen oordeel over de bestuursrechtelijke procedure.

Puntsgewijs behandel ik uw klachten.

1. Uw schrijven van 8 april 2004.

Onder 1 A:

Door de rechercheur X is onderzoek verricht naar de psychische en fysieke gesteldheid van (verzoeker; N.o.). Leidend daarin is geweest het contact dat (verzoeker; N.o.) had met de SVB in de bezwaarfase, die kort voor het nu beklagde onderzoek plaatsvond.

(Verzoeker; N.o.) kwam daarbij op eigen gelegenheid in zijn auto naar het SVB kantoor in Deventer en voerde persoonlijk zijn bezwaren op. Daarbij is zeker niet kunnen blijken dat hij zowel psychisch als lichamelijk werd gehinderd door enig gebrek. Ook zijn leeftijd van 73 jaar speelde daarbij geen bezwaarlijke rol. Een en ander moge ook nadien wel blijken uit de vraagstelling van (verzoeker; N.o.) aan de heer X het verhoor in Deventer te houden in plaats van in Almere.

Onder 1 B t/m J:

De ontbieding tot verhoor moet gezien worden als een alternatief van de toepassing van het dwangmiddel aanhouding ter geleiding voor een Hulpofficier van Justitie met als doel de verdachte op een verhoorplaats te confronteren met de verdenkingen tegen hem.

Het al dan niet ingaan op de ontbieding tot het verhoor is weliswaar aan de betrokkene om te besluiten. Dit neemt niet weg dat de ontbieding een dringend en nadrukkelijk ambtelijk verzoek inhoudt en de vrijblijvendheid daarbinnen is betrekkelijk. De woordkeuze in de ontbiedingsbrief is hierop geënt.

In overeenstemming met het SVB-beleid heeft de rechercheur X betrokkenen tot tweemaal toe in gelegenheid gesteld gehoor te geven aan de ontbieding. Daarbij heeft hij kennis genomen van uw argumenten en de vraag tot uitstel. Ook heeft hij kennis genomen van uw inzicht dat een verhoor van beide betrokkenen feitelijk weinig zinvol was en geen grondslag had.

De heer X heeft op basis van zijn onderzoek feiten of omstandigheden geconstateerd, waaruit ten aanzien van betrokkenen een redelijk vermoeden van schuld aan strafbare feiten voortvloeide. Het is vervolgens voor het opsporingsonderzoek, het verdere besluit tot vervolging en voor de aansluitende rechtsgang van groot belang de beide verdachten daarmee te confronteren en hen beiden de gelegenheid te bieden hun zienswijze op de verdenking tot in detail kenbaar te maken. Een vooraf ingenomen standpunt dat dit alles weinig zinvol is, deel ik niet met u.

In verband met de weigerachtige houding van betrokkenen om gehoord te worden, is uitvoerig en meermalen contact geweest met het OM-parket. Daarbij is de aanhouding van betrokkenen besproken en na ampele afweging is besloten de weigering gelijk te stellen met de toepassing van het gebruik van het zwijgrecht door betrokkenen.

Gevolg daarvan is uiteraard dat aan betrokkenen geen verdere kennisgeving van de inhoudelijke verdenking heeft plaatsgehad en dat anderszins van hun zijde geen verweer daartegen is gevoerd.

Het nadrukkelijk door u verzochte opschorten van het strafrechtelijk onderzoek in afwachting en afhankelijk van de resultaten van de bestuurlijke rechtsgang heeft geen rechtsgrond. De bestuurlijke rechtsgang beoogt de vaststelling van de rechtmatigheid van

het lopende AOW-recht en het onderzoek daarin kent haar beperkingen. Merendeels moet worden afgegaan op slechts de verklaringen van betrokkenen.

Anders is dit ten aanzien van het strafrechtelijke onderzoek. Op goede gronden is de controle en opsporing gestart en is er verdenking van strafbare feiten ontstaan naar betrokkenen. Met name is hierin de bewering van betrokkenen dat aangenomen mocht worden dat de gemeente Almere zorg zou dragen voor de tijdige doorgifte van een wijziging in de leefwijze van betrokkenen ontzenuwd. Een inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie vormt op zichzelf zonder nader onderzoek geen juridische onderbouwing voor de vaststelling van het voeren van een gezamenlijke huishouding en de inschrijving heeft dit ook niet als doel. De inschrijvende gemeente is tot die vaststelling ook niet verplicht. Een en ander is als zodanig ook verwoord door de betrokken gemeente-ambtenaren. Uw beroep op het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998 lijkt hier niet passend.

Het onderzoek te Almere dient ingebracht te worden in de administratieve rechtsgang.

In artikel 49 van de AOW wordt aan zowel de gerechtigde als aan zijn partner de verplichting opgelegd tijdig wijzigingen in de leefwijze door te geven aan de SVB. Het opzettelijk niet voldoen aan die verplichting vormt een strafbaar feit.

Daarnaast is het niet denkbeeldig dat de partner van de gerechtigde al snel voordeel heeft uit de onterechte uitkering, hetgeen op zichzelf een strafbaar feit oplevert. Redelijk is in deze situatie beide betrokkenen als verdachte aan te merken waaruit dan ook de reden tot verhoor voortkomt.

Nogmaals merk ik op dat de ontbieding tot verhoor een dringend belang inhoudt binnen het strafrechtelijk onderzoek. Tot op zekere hoogte is een met redenen omgeven uitstel daarvan gerechtvaardigd. Het is de opsporingsambtenaar die hierin de regie voert en in overleg met het OM-parket de richting en voortgang van het onderzoek bepaalt. Uw inzichten op dit punt volg ik dan ook niet.

(...)

2. Uw schrijven van 13 april 2004.

Ik constateer dat de klachtpunten onder 2 D, E, F, I, en K reeds hiervoor door mij zijn beschreven. Op de overige punten ga ik hier in.

Uw klacht is door de SVB ontvangen en deze ontvangst is aan u bevestigd. De SVB is ten aanzien van de buitengewoon opsporingsambtenaren verplicht in de klachtbehandeling de gevoelens van de beide toezichthouders te bevragen. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan de termijn van klachtbehandeling om die reden met 4 weken worden verlengd, hetgeen de SVB ook toepast.

Het feit, dat u zich als advocaat heeft gesteld in de administratiefrechtelijke procedure brengt niet met zich mee dat dit een automatische toevoeging inhoudt binnen het strafrechtelijk onderzoek. Ook vloeit hieruit niet voort dat de opsporingsambtenaar geen enkel direct contact met de verdachte zou mogen hebben, zeker niet als het slechts gaat om afstemming in een te kiezen datum van verhoor.

Tijdens het controle- en opsporingsonderzoek staat het de buitengewoon opsporingsambtenaar van de SVB vrij binnen de regelgeving handelingen te verrichten die relevant zijn voor de voortgang van het onderzoek. In dat kader past een (beperkt) onderzoek in de woonomgeving van verdachten.

De SVB-rechercheurs dienen zich daarbij tegenover personen te legitimeren en de reden van dat (beperkte) onderzoek, zij het uiterst oppervlakkig, toe te lichten.

Uit de contacten die rechercheur X had met (verzoeker; N.o.) maak ik op dat deze gericht waren op de totstandkoming van een verhoordatum en een verhoor. Zoals ik hiervoor al aangaf is de vrijblijvendheid van een dergelijke ontbieding gering en het dringend karakter zal in die contacten een boventoon voeren. Dit zal ook door (verzoeker; N.o.) als zodanig ervaren zijn en wordt kennelijk door hem als intimiderend benoemd.

U heeft tegenover de rechercheur X aangegeven dat u formeel wenst te klagen bij de SVB. Ik ga er van uit dat u op grond van uw functie beken bent met de klachtprocedure en de door u te bewandelen weg naar de SVB. Voorts veronderstel ik dat het u bekend is dat de SVB als professionele sociale zekerheidsorganisatie een degelijke procedure hanteert voor de klachtbehandeling. Tenslotte stel ik vast dat er geen noodzaak bestaat uw klacht te richten aan een te benoemen persoon en dat, zoals u heeft gedaan de adressering aan het hoofd van de sociale recherche SVB kon volstaan.

De rechercheurs van de SVB zijn degelijk opgeleid tot buitengewoon opsporingsambtenaar en worden jaarlijks op hun bekwaamheid beproefd. Verder vindt er structureel een zaakbespreking plaats met de regiomanager, een ervaren opsporingsambtenaar. Hierin worden alle ins en outs van de voortgang van onderzoeken besproken. Daarmee ontstaat voor mij voldoende zicht op alle inhoudelijke elementen van dat onderzoek en het gedrag van behandelend rechercheur, zowel in positieve als in negatieve zin.

Ten aanzien van dit onderzoek vormen de door u aangedragen redenen voor mij geen noodzaak, die mij zouden doen besluiten tot overdracht van het onderzoek naar een andere rechercheur.

3. Uw schrijven van 22 april 2004

De (klacht)punten 3 A, B, D, E en F zijn reeds hiervoor door mij besproken.

Ten aanzien van uw opmerking over medicijngebruik door (verzoeker; N.o.) kan ik geen oordeel uitspreken. Uw opmerking legt een relatie met de wijze van uitvoering van het onderzoek contra betrokkene. Los van het feit of die relatie aantoonbaar bestaat, is deze verder niet onderbouwd met een medische indicatie.

4. Uw schrijven van 3 mei 2004

Uw bevestiging van het telefoongesprek met (verzoeker; N.o.) behoeft geen verdere beoordeling.

5. Uw schrijven van 16 juli 2004

Door (verzoeker; N.o.) bent u aangeschreven dat het opsporingsonderzoek is beëindigd en dat er proces-verbaal is opgemaakt dat ingezonden is naar het OM-parket.

Uw klachtbrieven onderhouden een sterke relatie met het al dan niet verhoren van uw cliënten. Nu die verhoren niet hebben plaatsgehad is de vraag of er een veranderd inzicht is ontstaan over de voortzetting van de klacht legitiem. U meldde dat de klachtbehandeling voortgezet dient te worden.

Ik heb voor kennisneming aangenomen dat u zich ook beklaagt bij de Officier van Justitie.

Wel betreur ik het dat u meent twijfel te moeten hebben over het waarheidsgehalte van het inhoudelijk proces-verbaal en dat u spreekt over manipulatie. U doelt met name op het ontbreken in het proces-verbaal van stukken uit de administratieve rechtsgang.

Het gegeven dat stukken uit de bezwaar- en beroepsprocedure niet zondermeer worden toegevoegd aan het proces-verbaal is een op rechtsgronden gebaseerd besluit. Verklaringen van de gerechtigde, afgelegd binnen die procedure met als doel de beoordeling van de rechtmatigheid, dienen niet als (mogelijk belastend) materiaal voor de strafrechtelijke rechtsgang. Immers is de gerechtigde in die administratieve procedure niet voldoende beschermd tegen het zichzelf belasten en mist die procedure het doel van opsporing van strafbare feiten.

Juist had het verhoor van betrokkenen tot doel ook binnen de strafrechtelijke procedure de voor hen van belang zijnde feiten bekend te maken, waarbij deze ook afgezet konden worden tegen de feiten uit het opsporingsonderzoek. U heeft er met uw cliënten voor gekozen die verhoren niet te laten plaatsvinden.

Uw opmerkingen over het inhoudelijk proces-verbaal doen dan ook alle waarborgen die de SVB daaraan stelt binnen de opsporing te kort.

6. Uw schrijven van 17 augustus 2004.

De (klachtbehandelaar; N.o.) heeft u de rapportage van de rechercheur X toegezonden en verzoekt u daarop te reageren. Dit doet u door uw klachtuitingen te herhalen. Feitelijk vraagt u van de heer X in zijn rapportage een beoordeling over uw klachten. Bij realisering daarvan zou hij al vooruitlopen op mijn beoordeling. De heer X doet in zijn rapportage verslag van de gebeurtenissen en niet meer dan dat. Uw klachtpunten in deze brief zijn hiervoor al door mij beschreven.

7. Uw schrijven van 17 september 2004.

De (klachtbehandelaar; N.o.) heeft u telefonisch benaderd met de vraag of er bij u behoefte bestaat aan de toepassing van een hoorzitting. U gaf aan dat dit niet zinvol meer is en u bevestigt dit in deze brief.

Conclusie

Ik meen dat ik hiermee alle door u opgevoerde klachtpunten heb behandeld en dat ik binnen geen van die klachtpunten een feitelijke aanwijzing heb verkregen om de reden van uw klagen gegrond te verklaren. Ik meen dan ook dat de uitvoering van het onderzoek contra uw cliënten op zorgvuldige wijze is verricht overeenkomstig de wettelijke regelgeving en het SVB beleid.

Dit neemt niet weg dat er gevoelens van irritatie kunnen ontstaan daar waar de belangen van uw cliënten niet overeenkomen met die van de opsporing SVB.

Het belang van het controle- en opsporingsonderzoek zal hierin merendeels leidend zijn, waarbij de SVB de rechten maar ook de plichten van gerechtigden in haar afweging betreft.

Alles overziend verklaar ik hierbij uw klacht op alle punten ongegrond. Dit eindoordeel is tevens door de Hoofdofficier van Justitie te Amsterdam voor akkoord bevonden...”

B. Standpunt verzoekers

Voor het standpunt van verzoekers wordt verwezen naar de klachtomschrijving onder Klacht en naar de brieven van de gemachtigde van verzoekers aan de SVB, zoals weergegeven onder Feiten. In het verzoekschrift aan de Nationale ombudsman gaf de gemachtigde nog aan dat er geen noodzaak was tot een buurtonderzoek, omdat niet aan de orde was of verzoekers ten tijde van het opsporingsonderzoek samenwoonden, want dat stond niet ter discussie. Ter discussie stond voornamelijk de vraag of verzoeker aan de meldingsplicht had voldaan. Door een buurman te informeren over het naar verzoekers lopende strafrechtelijke onderzoek, heeft de heer X zijn geheimhoudingsplicht geschonden, aldus de gemachtigde.

C. Standpunt Sociale Verzekeringsbank

1. In reactie op de klacht bracht de SVB bij brief van 31 maart 2005 het volgende naar voren:

"...Vraag 1 en 2:

Met welk doel is er door de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) een buurtonderzoek gehouden. Is daar een verslag van en zo ja, dan ontvang ik graag een kopie?

Voor zover mij bekend is er in het onderhavige onderzoek geen sprake geweest van een ingesteld buurtonderzoek. Mogelijk wordt bedoeld op de wijze van ontbieding van verdachten.

De SVB hanteert het beleid dat binnen de opsporing te ontbieden verdachten in persoon worden ontboden door de behandelend rechercheurs. Dit heeft tot doel een rechtstreeks contact met de verdachten te realiseren waarin de ontbieding kan worden toegelicht en waarbij kan worden vastgesteld of de verdachten gehoor zullen geven aan de ontbieding. Dit laatste heeft te maken met de organisatie van het verhoor, veelal op een ingehuurde lokatie en een eventuele inschakeling van een betaalde tolk.

Op 6 april 2004 zijn de verbalisanten X en Y bij de woning in Almere geweest teneinde (verzoekers; N.o.) in persoon te ontbieden voor verhoor. Omdat er niemand thuis was is navraag gedaan bij een buurman. Deze navraag heeft slechts betrekking gehad op het achterhalen van de verblijfplaats van betrokkenen in het kader van die ontbieding en had geenszins het karakter van een buurtonderzoek. Omdat daaruit niet kon blijken dat de beide verdachten langdurig afwezig zouden blijven en is besloten de ontbiedingsbrieven in de woning achter te laten.

Van dit gebeuren maakt rapporteur X melding in zijn rapportage op de klachtuiting. Een verdere rapportage op dit punt is dus niet voorhanden.

Vraag 3:

Gemachtigde stelt dat niet is geweigerd om te worden gehoord, maar dat de eerste datum met name voor verzoekster problemen opleverde en dat de tweede datum niet mogelijk was vanwege vakantie. Daarnaast had de gemachtigde verzocht om in overleg een datum vast te stellen. Wat is daarop uw reactie?

De SVB voert als beleid een te ontbieden verdachte eenmaal de gelegenheid tot uitstel van verhoor te bieden, zonodig in overleg met de behandelend opsporingsambtenaar. Wanneer op een eerste ontbieding niet wordt gereageerd door betrokkene, volgt kort daarop een tweede ontbieding.

De ontbieding tot verhoor heeft op zich geen verplichtend karakter voor betrokkene. Deze kan er voor kiezen niet te voldoen aan die ontbieding. Het SVB beleid schrijft voor dat een

opsporingsambtenaar, na het niet verschijnen van de verdachte op de tweede ontbieding, de verantwoordelijke Officier van Justitie hiervan in kennis stelt. Deze bepaalt het vervolg, bestaande uit toepassing van bijvoorbeeld het dwangmiddel aanhouding.

In overleg met betrokkene kan de opsporingsambtenaar bij de eerste ontbieding komen tot een tweede ontbiedingsdatum. De opsporingsambtenaar dient daarbij de afweging te maken, dat de continuïteit van het onderzoek daardoor niet wordt geschaad en dat de reden tot uitstel een te aanvaarden motief in zich heeft. Het feit, dat een te ontbieden persoon aangeeft geen tijd te hebben voor een dergelijk verhoor speelt in die afweging een ondergeschikte rol. Het verhoor van betrokkene, die immers verdacht wordt van een misdrijf, vormt een belangrijk element in het geheel van het onderzoek en vrijblijvendheid van diens zijde vindt hierin geen plaats.

(Verzoekers; N.o.) zijn aldus in eerste instantie op 6 april 2004 schriftelijk ontboden te verschijnen voor verhoor op de datum van 15 april 2004. Ik ga er van uit dat zij beiden hiervan hebben kennis genomen, aangezien op 9 april 2004 (de gemachtigde van verzoekers; N.o.) zich aandienende als vertegenwoordigend raadvrouw en het onderwerp van de ontbieding daarin aanhaalde.

(De gemachtigde van verzoekers; N.o.) gaf in haar brief weliswaar aan dat beide betrokkenen verhinderd waren, maar liet tevens blijken de noodzaak tot een dergelijk verhoor niet te zien.

Door verbalisant X is op die datum getracht contact te krijgen met (de gemachtigde van verzoekers; N.o.), maar zij bleek niet bereikbaar.

Het feit, dat (de gemachtigde van verzoekers; N.o.) geen noodzaak zag betrokkenen te verhoren, doet niets af aan het feit, dat de opsporingsambtenaren op basis van het SVB-beleid voortgaan in de realisering van het verhoor. Zij zijn daarin verantwoording schuldig aan de SVB en aan het OM en het oordeel van de overige betrokkenen speelt daarin geen rol. Ook bestaat geen voorschrift dat binnen het strafrechtelijk traject een ontbieding van een verdachte plaatsheeft via de raadvrouw.

Aansluitend op de eerste schriftelijke ontbieding heeft de verbalisant X op 9 april 2004 terecht contact gezocht met de verdachten, teneinde de datum van 15 april 2004 als verhoordatum te kunnen realiseren. In het telefonisch contact met X bleek dat de plaats van verhoor, zijnde zijn woonplaats Almere, een probleem voor hem vormde en op zijn verzoek is die verhoorplaats gewijzigd naar Deventer. X gaf aan met eigen vervoer naar Deventer te zullen komen.

Echter, zonder verdere berichtgeving zijn betrokkenen niet verschenen op 15 april 2004.

In overleg met het OM is besloten betrokkenen alsnog de gelegenheid te bieden. Op 15 april 2004 zijn betrokkenen schriftelijk ontboden om op 29 april 2004 te verschijnen voor

verhoor. Drie dagen voor het verstrijken van die datum werd vanwege de raadvrouw schriftelijke bericht aan de verbalisanten dat betrokkenen niet zullen verschijnen wegens vakantie.

Uiteindelijk is met het OM besloten het niet-verschijnen voor verhoor aan te merken als het gebruik maken van het aan verdachten toekomend recht tot zwijgen.

Al met al concludeer ik dat tussen de datum van 6 april 2004 en 29 april 2004 voldoende tijdsruimte bestond een verhoor, dat enkele uren in beslag zou nemen, te plannen en daaraan deel te nemen. Gezien het belang van het onderzoek, de reactie van de raadvrouw over het ontbreken van de noodzaak tot verhoor en het niet verschijnen van betrokkenen na een toezegging, concludeer ik, nu betrokkenen wederom uitstel verzochten, dat sprake is van een weigerachtige houding. Naar mijn mening hebben de verbalisanten na overleg met het OM terecht afgezien van een verdere verhoorplanning.

Vraag 4:

Waarom is door de boa niet op het verzoek van de gemachtigde ingegaan om aan te geven waarom verzoekster (ook) als verdachte werd aangemerkt?

De tekst op de door de SVB gehanteerde ontbiedingsbrief voor verhoor van een verdachte duidt aan dat dit verhoor zal worden uitgevoerd door een sociaal rechercheur en dat dit verhoor betrekking heeft op een met name genoemde wetsuitvoering. De brief is duidelijk dat betrokkene als verdachte is aangemerkt en dat het een verdenking betreft in relatie met de bepalingen van de AOW.

Zoals hiervoor al aangegeven heeft het ontbieden in persoon als doelstelling desgevraagd kort en zakelijk nadere informatie aan betrokkenen te kunnen geven over de ontbieding, echter zonder dat dit uitmondt in een uitgebreide discussie. De situatie leent zich daar niet voor. Het uiteindelijke verhoor is immers bedoeld gedetailleerd in te gaan op de verdenking in alle facetten.

Aan de gemachtigde is in het contact met de verbalisant X wel kenbaar gemaakt dat er ten aanzien van verzoekster onderzoek dient plaats te vinden naar genoten voordeel uit de regelovertreiding van X.

Dit nu, in combinatie met de tekst van de ontbiedingsbrieven, lijkt mij in eerste instantie voldoende informatie naar de raadvrouw om haar bekendheid te geven aan de reden van de ontbieding.

Verder ga ik er van uit dat zij, gezien haar juridische achtergrond, inhoudelijke kennis heeft van de functie van een sociaal rechercheur en diens gerichtheid op het opsporen van sociale zekerheidsfraude en dat zij voorts kennis draagt van de verplichtingen die de AOW stelt en de daarmee samenhangende regelovertreiding.

Ik meen dan ook dat gemachtigde in voldoende mate is geïnformeerd en daaruit op eigen kennis het belang en impact kon concluderen naar de verdachten.

Vraag 5:

Waarom heeft de boa niet aan de gemachtigde meegedeeld aan wie de klacht moest worden gericht?

De afdeling Opsporing onderkent het belang ingevolge ook de regelgeving binnen de Algemene wet bestuursrecht te komen tot een onafhankelijke beoordeling van klachtuitingen over haar medewerkers. Daarvoor heeft de SVB maatregelen genomen en is binnen de SVB een eenduidige weg aangewezen aan al haar medewerkers hoe te handelen bij een binnenkomende klacht over een medewerker van de afdeling Opsporing.

Gezien de gevoerde procedure ga ik er van uit dat de gemachtigde beroepshalve bekend is met de organisatie SVB. Aan haar is vervolgens meegedeeld dat zij haar klachtuiting kan richten aan het hoofd van de afdeling Opsporing van de SVB. Dat hierbij niet een expliciete naam is genoemd doet niet af aan het feit dat het voor de gemachtigde toch duidelijk mag worden geacht welke adressering zij kon hanteren. Mij is niet kunnen blijken dat hierdoor de correspondentie onjuist is behandeld of negatief is beïnvloed.

Desondanks merk ik op dat de betrokken verbalisant mijn naam had kunnen noemen als adressant en daarin mogelijk naar de gemachtigde meer volledig had kunnen zijn. Ik blijf echter bij mijn stelling dat het belang van gemachtigde daardoor niet is geschaad.

Algemeen

Tenslotte merk ik op dat het geheel van de klachtuiting mijns inziens een sterk overtrokken beeld van de werkelijkheid schetst, waarbij de raadvrouw scherpe taal hanteert naar de betrokken verbalisant. In haar beweringen wijkt zij van de feiten en concludeert zij insinuerend naar de verbalisant X.

Ik hecht er waarde aan te noemen dat de buitengewoon opsporingsambtenaren van de SVB degelijk en actueel geschoold zijn en de uitvoering van hun functie verbinden aan een binnen de SVB geldende gedragscode. Ik sta uiteraard open voor kritische opmerkingen in relatie tot het gedrag en de uitvoering van de opsporing door die medewerkers, waarbij ik echter het respect en fatsoen in de kritiek naar personen als norm blijf hanteren. In de bijgevoegde correspondentiestukken die u mij toezond is mij dat niet steeds kunnen blijken en ik veronderstel dat dit ook negatief heeft bijgedragen tot het geheel van de gebeurtenissen..."

2. In het door de SVB bij haar reactie gevoegde rapport van de betrokken boa van 9 augustus 2004 staat het volgende vermeld:

"...Naar aanleiding van een administratiefrechtelijke onderzoek heb ik een strafrechtelijk onderzoek ingesteld contra (verzoekers; N.o.).

Uit dit onderzoek rees de verdenking van opzettelijke verzwijging van informatie aan de SVB waardoor een schade is ontstaan van € 9.751,77.

Teneinde de verdachten hierover te horen heb ik, samen met collega-rechercheur Y, hen op 6 april 2004 ontboden te verschijnen in Almere.

In navolging van het SVB opsporingsbeleid trachten wij deze ontbieding in persoon uit te reiken aan (verzoekers; N.o.). Op die datum troffen wij bij het vermoedelijk samenwoonadres echter niemand aan. Ook na een ingesteld onderzoek ter plaatse kon niet worden vastgesteld waar zij verbleven. De ontbiedingsbrief is vervolgens in de brievenbus van de woning achtergelaten.

Op 9 april 2004 ontving ik een brief van (de gemachtigde van verzoekers; N.o.), waarin zij de redenen van de verdenking wenste te weten en waarin zij aangaf dat verdachten om uiteenlopende redenen niet konden worden gehoord. Ook gaf zij aan dat er geen noodzaak was tot een dergelijk verhoor.

Op die datum heb ik telefonisch contact gezocht met (de gemachtigde van verzoekers; N.o.) echter zij bleek niet bereikbaar. Aan haar collega heb ik aangegeven verdere ontbieding van verdachten te gaan realiseren.

Vervolgens heb ik op die datum telefonisch contact gehad met verdachte (verzoeker; N.o.) teneinde deze te ontbieden. (Verzoeker; N.o.) deelde mij mede problemen te hebben met de plaats van een verhoor in Almere vanwege zijn bekendheid aldaar en hij achtte dit slecht voor zijn reputatie. Hij verzocht met eigen vervoer naar Deventer te mogen komen, zoals hij ook eerder voor een hoorzitting had gedaan.

Op 13 april 2004 heb ik (verzoekers; N.o.) telefonisch ontboden voor een verhoor in Deventer.

Van beide verdachten ontving ik nadien echter geen reactie en zij gaven geen gevolg aan de ontbieding. Wel ontving de SVB een klachtbrief van (de gemachtigde van verzoekers; N.o.).

Op 15 april 2004 heb ik contact gehad met het parket Zwolle over het verloop van dit onderzoek. Vanuit het parket werd mij geadviseerd beide verdachten op korte termijn te ontbieden voor verhoor, waarbij het niet verschijnen aangemerkt zou worden als het gebruikmaken van het zwijgrecht. Vervolgens kon proces-verbaal worden opgemaakt zonder verdachtenverhoor. Op basis van de omstandigheden van het inhoudelijk onderzoek werd afgezien van toepassing van verdere dwangmiddelen.

Op 15 april 2004 heb ik beide verdachten wederom schriftelijk ontboden om op donderdag, 29 april 2004 en 11:00 uur en om 14:00 uur in Deventer te verschijnen voor verhoor. Deze ontbieding werd door mij via (de gemachtigde van verzoekers; N.o.) verzonden.

Op 26 april 2004 ontving ik van (de gemachtigde van verzoekers; N.o.) bericht dat beide verdachten verhinderd zijn voor verhoor wegens hun vakantie.

Naar aanleiding hiervan heb ik wederom overlegd met het parket Zwolle, waar niet anders geoordeeld werd dan hiervoor al werd vermeld.

Op 17 mei 2004 heb ik het proces-verbaal opgemaakt en daarna verzonden onder nummer 5736 naar het parket Zwolle..."

D. Standpunt betrokken Buitengewoon opsporingsambtenaar

In reactie op de klacht deelde de heer X bij brief van 25 maart 2005 onder meer het volgende mee:

"...Antwoord 1 en 2.

Er heeft geen buurtonderzoek plaatsgevonden.

Op 6 april 2004 waren collega sociaal-rechercheur Y en ik, bij de woning van (verzoekers; N.o.), met de bedoeling om een ontbieding aan hen te overhandigen. Toen wij na twee keer bellen geen gehoor kregen hebben wij aan een buurman gevraagd of de bewoners van nummer (...) misschien op vakantie waren. De buurman gaf aan dat hij de buurman van nummer (...) vandaag nog had gezien. Meer hebben wij niet aan deze buurman gevraagd en wij hebben verder ook niet met andere buurtbewoners gesproken. Indien de buurman had gezegd dat zijn burens op vakantie waren dan hadden wij de ontbieding niet in de bus gedaan maar waren op een later tijdstip teruggekomen bij de woning. Wij hebben ons tegenover de buurman niet gelegitimeerd en ook niet aan hem verteld dat wij van de SVB zijn.

Er heeft geen buurtonderzoek plaatsgevonden. Er is dus ook geen verslag gemaakt.

Zodra een advocaat rechtsbijstand verleent in een administratief rechtelijk onderzoek betekent dat niet dat deze advocaat automatisch ook rechtsbijstand verleent in het strafrechtelijke onderzoek. Vandaar dat wij betrokkenen rechtstreeks hebben benaderd middels deze ontbieding.

Antwoord 3.

Verdachten werden uitgenodigd voor een verhoor te Almere op 15 april 2004.

Na de eerste schriftelijke uitnodiging heb ik naar aanleiding van de brief van de advocaat, gedateerd op 9 april 2004, nog telefonisch contact gehad met (verzoeker; N.o.). Omdat op die dag de advocaat niet bereikbaar was heb ik betrokkenen telefonisch benaderd. In eerste instantie was (verzoeker; N.o.) zeer emotioneel en werd de verbinding al snel verbroken. (Verzoeker; N.o.) belde kort daarop zelf terug. In dit gesprek gaf (verzoeker; N.o.) aan dat hij problemen had met de plaats van verhoor in Almere vanwege zijn bekendheid aldaar en gaf hij aan bang te zijn voor zijn reputatie. Ik heb vervolgens aan hem voorgesteld om te verhoren in Deventer te laten plaatsvinden. (Verzoeker; N.o.) ging daarmee akkoord. Afsproken was dat hij en (verzoekster; N.o.) op 15 april 2004 naar Deventer zouden komen. Betrokkenen gaven die dag, zonder opgaaf van redenen, geen gevolg aan hun uitnodiging. Vervolgens heb ik op 15 april 2004, in overleg met het OM Zwolle, opnieuw de ontbieding aan betrokkenen verzonden, dit keer voor een verhoor op 29 april 2004 te Deventer. Van de advocaat kreeg ik op 27 april 2004 bericht dat zij er niet mee eens was dat ik zonder haar in te lichten een nieuwe verhoordatum had bepaald en gaf tevens aan dat betrokkenen niet op die datum konden vanwege een al veel eerder geplande vakantie. Als sociaal rechercheur heb ik ook te maken met de voortgang in zaken. Betrokkenen zij twee keer uitgenodigd voor een strafrechtelijk verhoor maar hebben geen gevolg gegeven aan hun oproep.

Antwoord 4.

Op het moment dat de advocaat aan mij vroeg, waarom word (verzoekster; N.o.) als verdachte aangemerkt heb ik haar medegedeeld dat zij als huisgenote van (verzoeker; N.o.) er van wordt verdacht te hebben geprofiteerd van het hoge AOW-pensioen dat hij ontving terwijl zij wist of het vermoeden had dat (verzoeker; N.o.) geen recht op die uitkering had gezien hun leefsituatie. Dat ik dat antwoord aan haar heb gegeven blijkt uit haar reactie in haar schrijven van 9 november 2004, blz. 2 punt j) waarin de advocaat aangeeft "het überhaupt als verdacht aanmerken van (verzoekster; N.o.), terwijl op voorhand vaststaat dat zij haar eigen geld verdient en überhaupt met de hele zaak niet van doen heeft"

Antwoord 5.

Toen (de klachtbehandelaar; N.o.) mij, op 13 april 2004, meedeelde dat zij een klacht tegen mij in wilde dienen heb ik haar gezegd dat binnen de afdeling opsporing van de SVB een beleid is vastgelegd ten aanzien klachten en dat klachten tegen sociaal rechercheurs in eerste instantie worden behandeld door een, staffunctionaris van de afdeling opsporing van de SVB. Ik weet niet meer zeker of ik op dat moment ook de naam van de staffunctionaris heb doorgegeven aan de advocaat. Ik kan mij wel herinneren dat de advocaat zei dat zij het heel vreemd vond dat iemand binnen dezelfde afdeling externe klachten tegen collegae in behandeling neemt. Ik heb vervolgens nogmaals aangegeven dat deze afspraak er lag ten aanzien van de afhandeling van klachten. Verder heb ik aangenomen dat zij het adres van de SVB had gezien haar brief van 9 april 2004. Op

19 april 2004 ontving de SVB haar klachtbrief...”

E. Reactie verzoekers

In reactie op de standpunten van de SVB en de betrokken boa deelde de gemachtigde van verzoekers op 19 april 2005 onder meer het volgende mee:

“De brief van 25 maart jl. van de heer X geeft cliënten aanleiding om te reageren.

Antwoord vraag 1 en 2

Voor wat betreft het gegeven antwoord op vraag 1 en 2 hebben cliënten aanleiding te twijfelen aan de juistheid van het gegeven antwoord. De heer X schrijft dat hij heeft aangebeld bij de burens, doch toen niet heeft verteld dat hij van SVB was en zich toen ook niet heeft gelegitimeerd. Echter, daags na dit voorval hebben de burens wel contact gezocht met (verzoeker; N.o.) (hetgeen veelvuldig in de eerdere correspondentie naar voren is gebracht), met de vraag of en iets mis was omdat ze gehoord hadden dat er een onderzoek liep. Die opmerking van de heer X klopt dus niet.

Voorts schrijft de heer X thans in zijn brief van 25 maart 2005 dat er geen buurtonderzoek heeft plaatsgevonden. Echter, in zijn eerdere rapport d.d. 9 augustus 2004 naar aanleiding van de interne klachtbehandeling door SVB schrijft hij: *“Op die datum troffen wij bij het vermoedelijk samenwoonadres echter niemand aan. Ook na een ingesteld onderzoek ter plaatse kon niet worden vastgesteld waar zij verbleven.”* (...) Voorts schrijft de interne klachtbehandelaar in zijn reactie op de klacht d.d. 21 september 2004 op blz. 5: *“Tijdens het controle- en opsporingsonderzoek staat het de buitengewoon opsporingsambtenaar van de SVB vrij binnen de regelgeving handelingen te verrichten die relevant zijn voor de voortgang van het onderzoek. In dat kader past een (beperkt) onderzoek in de woonomgeving van verdachten. De SVB rechercheurs dienen zich daarbij tegenover personen te legitimeren en de reden van de (beperkte) onderzoek, zij het uiterst oppervlakkig, toe te lichten.”* (...)

Deze twee eerdere stukken in het kader van de klachtbehandeling geven een geheel ander beeld dan thans door de heer X geschetst in zijn ondertekende brief van 25 maart jl. Cliënten zijn geneigd om de eerdere twee schriftelijke uitingen te geloven en de latere brief niet, ook gelet op de reactie van de burens.

Daarnaast vragen zij zich af of het wel verstandig is om dergelijke ontbiedingsbrieven in persoon af te leveren: wat is er mis met een telefoontje om een afspraak te maken voor een verhoordatum en een schriftelijke bevestiging per post? Uit eigen ervaring weet ik dat vrijwel alle andere opsporingsdiensten (o.a. de Belastingdienst FIOD) naar genoegen werken volgens dit systeem. Wellicht is de Nationale Ombudsman bereid om de opsporingsdienst van de SVB in dit kader een duwtje in de goede richting te geven.

Tot slot merk ik op dat de heer X en zijn collega ook in de tuin van cliënten hebben lopen spieden, zo vernamen cliënten van de burens indertijd. Dat staat haaks op hun bericht dat zij in de woonomgeving van cliënten geen onderzoek hebben verricht. Dat 'spieden' maakt uiteraard inbreuk op de privacy.

Antwoord vraag 3

Ook het antwoord op vraag 3 van de heer X geeft aanleiding tot een correctie. Ook deze beantwoording is enigszins in strijd met de waarheid, omdat de heer X, even 'vergeet' melding te maken van de brief van 8 april 2004 van mij namens cliënten aan hem gericht, waarin cliënten zich hebben afgemeld voor het verhoor op 15 april 2004. (...) De heer X wist derhalve dat zij beiden niet konden komen op 15 april 2004. Ook vergeet de heer X gemakshalve melding te maken van zijn telefoongesprek met mij op 13 april 2004, waarin duidelijk nogmaals werd afgemeld, alsmede melding te maken van de op 13 april 2004 eveneens per telefax aan hem verzonden interne klacht, waarin eveneens werd aangegeven dat het verhoor geen doorgang kon vinden op 15 april 2004. (...) Hierbij zend ik u ook nog de ontvangstbevestiging van onze fax d.d. 13 april 2005 (...). Dat de klacht d.d. 13 april 2004 eerst op 19 april 2004 ontvangen werd, zoals hij schrijft, is derhalve volstrekt onjuist (...). Dat cliënten met een verhoor op 15 april 2004 hebben ingestemd tijdens een telefoongesprek met de heer X klopt al evenmin; integendeel, ik heb cliënten al op Paasmaandag gesproken. Via mijn e-mail zag ik dat de heer X op Goede Vrijdag gebeld had met mijn telefonische bereikbaarheidservice. (...) (Verzoeker; N.o.) was zeer verbolgen en emotioneel naar aanleiding van het telefoongesprek met de heer X.

Voor de zekerheid merk ik op dat (verzoekster; N.o.) op dat moment werkte (en nog steeds werkt) in het onderwijs en derhalve niet in staat is om op korte termijn haar klas in de steek te laten. Haar vrije middag is (en was) de woensdagmiddag. (...). Met mijn verzoek aan de heer X om in onderling overleg een dag voor verhoor te bepalen, wenste hij echter geen rekening te houden.

Dat vond hij niet nodig; het betrof immers een 'verhoorsituatie'.

Antwoord vraag 4

Door de heer X in zijn brief van 25 maart 2005 gegeven antwoord, te weten dat hij indertijd in april 2004 mij wél heeft geïnformeerd waarom (verzoekster; N.o.) als verdachte werd aangemerkt is apert onjuist. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de brief van 8 april 2004, waarin ik de desbetreffende vraag naar de aard van de verdenking stel. Ook uit de brief van 13 april 2004 blijkt dat de heer X tijdens het telefoongesprek niet heeft aangegeven waarom (verzoekster; N.o.) als verdachte werd aangemerkt, 'anders dan dat het gebruikelijk is bij samenleefsituaties' (...) Zelf vind ik dat van de heer X indertijd verwacht mag worden dat hij mij gewoon begin april aangeeft op basis van welk strafartikel en welke verdenking men onderzoek wil verrichten naar (verzoekster; N.o.) (...)

Antwoord vraag 5

Ik weet heel zeker dat ik expliciet gevraagd heb aan de heer X bij wie een interne klacht kon worden ingediend en dat hij weigerde op die vraag te antwoorden. Een en ander blijkt ook uit mijn brief van 13 april 2004, omdat ik (noodgedwongen) de interne klacht ingediend heb op het adres van de heer X zelf met het verzoek deze klacht door te geleiden naar degene die de interne klachten pleegt te behandelen bij SVB. Ook uit interne klachtbehandeling door (de klachtbehandelaar; N.o.) van het SVB d.d. 21 september 2004 lijkt de verklaring van de heer X op dit punt niet te sporen. (De klachtbehandelaar; N.o.) schrijft immers dat ik uit hoofde van mijn functie wel had moeten weten bij wie ik een interne klacht had moeten indienen (...) zodat - zo begrijp ik het betoog van de klachtenbehandelaar van de SVB - het volkomen terecht was dat de heer X mij niet wilde doorgeven bij wie ik die klacht moest indienen. Voorts klopt ook al niet dat hij eerst op 19 april 2004 de desbetreffende klachtbrief ontving; zoals uit de brief zelf blijkt is deze op 13 april 2004 zowel per telefax als per aangetekende post verzonden, waarbij derhalve aannemelijk is dat de klacht per telefax door hem ontvangen is op 13 april 2004 en per post op 14 april 2004. (...)

Voor de zekerheid merk ik daarbij ook nog eens op dat de heer X zelf aangaf 'dat als cliënten het er niet mee eens waren dat een verhoor moest plaatsvinden op 15 april 2004 ze maar een interne klacht moesten indienen'.

Één van de belangrijkste redenen om die klacht dan ook maar meteen in te dienen was zijn onwrikbare houding, want hij wilde onder geen enkel beding rekening houden met eventuele verhinderdata van in het bijzonder (verzoekster; N.o.) (...). Gelet op het longemfyseem van (verzoeker; N.o.) zou zij hem dan op de desbetreffende woensdagmiddag hebben kunnen vergezellen.

Conclusie

Vrijwel alle door de heer X op uw vragen gegeven antwoorden blijken (vaak ook verifieerbaar) niet te kloppen. Cliënten en ik vinden dat toch behoorlijk schokkend, zeker wanneer in aanmerking wordt genomen dat het hier een opsporingsambtenaar betreft waarvan verwacht mag worden dat deze met integriteit en waarheidslievendheid de zaken op papier zet.”

f. verklaring Y.

De heer Y, die samen met de heer X op 6 april 2004 bij verzoekers aan de deur was geweest, verklaarde op 23 april 2005 tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman het volgende over de gang van zaken. De heer X en hij hadden aangebeld bij verzoekers, maar er werd niet opengedaan. Toevallig stond er een buurman buiten, in de tuin of op z'n oprit. De heer X heeft aan deze buurman gevraagd of verzoekers misschien

toevallig op vakantie waren, verder niets. De boa's hadden zich niet gelegitimeerd en ook niet gezegd dat ze van de SVB waren. Ze hebben verder niet rondgelopen bij het huis van verzoekers, en zijn dus ook niet naar de achtertuin gelopen. Aldus de verklaring van de heer Y.

g. nadere Reactie verzoekers

Aan de gemachtigde van verzoekers was gevraagd om gegevens te verschaffen over de buurman die op 6 april 2004 contact had gehad met de heren X en Y, om ook hem om een verklaring te kunnen vragen. In haar reacties daarop van 29 april en 23 mei 2005 herhaalde

de gemachtigde haar standpunt en gaf verder onder meer aan dat verzoekers het niet prettig vinden om de buurman te benaderen, omdat de zaak dan weer wordt opgerakeld, ook achten zij de kwestie inmiddels voldoende duidelijk, gelet op de eerdere verklaringen van de heer X en de SVB.

H. reactie verzoekers op het verslag van bevindingen

In reactie op het verslag van bevindingen deelde de gemachtigde van verzoekers op 23 september 2005 onder meer nog mee dat verzoekers niet durven te stellen dat heren X en Y tegen een buurman hebben gezegd dat er een onderzoek tegen verzoeker liep. Wel weten zij dat de heren X en Y zich zodanig hadden opgesteld, dat de buurman wist dat er een strafrechtelijk onderzoek naar verzoeker liep.

Achtergrond